

Nyhetsbrev | VKV - VGR:s kompetenscentrum om våld i nära relationer

Höj din uppmärksamhet inför ledigheten

Inför sommarens längre ledigheter vill vi uppmärksamma risken för att barn och unga kan utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck. För vissa innebär ledigheter en ökad risk att föras utomlands mot sin vilja, giftas bort, utsättas för könsstympning eller skickas på uppfostringsresor. Därför har vi tagit fram materialet Höj din uppmärksamhet, som riktar sig till dig som möter barn och unga i din yrkesroll. Yrkesverksammas uppmärksamhet kan göra stor skillnad och i vissa fall vara avgörande för att förhindra att barn far illa.



Materialet är framtaget i samverkan mellan oss på VKV, Länsstyrelsen Västra Götaland, Regionalt stödcentrum heder, Resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck - Fyrbodal, Resurscentrum Heder Skaraborg och Resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck - Älvsborg.

[Material - Höj din uppmärksamhet inför sommaren \(pdf\)](#)

[Affisch allmänheten - Höj din uppmärksamhet \(pdf\)](#)

[Användartips - Höj din uppmärksamhet \(pdf\)](#)

[Frågeformuläret Våga fråga - Höj din uppmärksamhet \(pdf\)](#)

SUBFI – ett systematiskt sätt att upptäcka barn som far illa inom akutsjukvården



Nu finns webbutbildningen SUBFI – Screening för att Upptäcka Barn som Far Illa tillgänglig. Utbildningen riktar sig till hälso- och sjukvårdspersonal på akutmottagningar som möter barn och unga upp till 18 år i sitt arbete.

Barn som far illa är en vanlig, men ofta svårupptäckt, patientgrupp inom akutsjukvården. Att tidigt uppmärksamma tecken på utsatthet är avgörande för att kunna ge rätt vård, skydd och stöd. Den här

webbutbildningen ger dig konkret kunskap och stöd i hur du kan uppmärksamma tecken på att ett barn far illa och hur du ska agera vid misstanke. Du får lära dig hur du använder screeningverktöget SUBFI, som är utformat för att användas vid bedömning av alla barn som patienter på akutmottagning oavsett söksak. Genom att arbeta med SUBFI stärks förutsättningarna för mer systematiska och jämlika bedömningar, även vid höga patientflöden. Det bidrar också till ökad kvalitet i omhändertagandet samt skapar trygghet i svåra beslut.

Utbildningen är digital, kostnadsfri och tar cirka 25 minuter att genomföra.

[SUBFI – Screening för att Upptäcka Barn som Far Illa \(Lärportalen\)](#)

VKV:s utbildningar

Under våren har vi lanserat ytterligare två nya webbutbildningar: Våld i ungas relationer och Sexuell exploatering, prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Dessa görs digitalt och finns tillgängliga i Lärportalen. Vi har även tagit fram en temaföreläsning med titeln: Våld mot äldre – att upptäcka, förstå och bemöta. Syftet med temaföreläsningen är att ge fördjupad kunskap om äldre personers erfarenheter av våld och de särskilda omständigheter och sårbarheter som kan finnas.

Vi vill också påminna om den obligatoriska basutbildningen i Våld i nära relationer, samt metodutbildningarna i både hur man ställer frågor om våld till vuxna och till barn.

[Här kan du läsa mer om alla VKV:s utbildningar och temaföreläsningar](#)

Genväg till forskning

En ny Genväg till forskning, alltså en forskningsöversikt, publicerades under våren. Genvägen, med titeln Frågor om våld inom hälso- och sjukvård och tandvård, är skriven av Mari Brännvall.

Genvägen sammanfattar aktuell forskning om att ställa frågor om våld. Forskningen visar att frågor om våld ökar upptäckten av utsatthet, men att frågorna måste följas av stöd och uppföljning för att leda till bättre hälsa och minskat våld.

[Genväg till forskning: Frågor om våld inom hälso- och sjukvård och tandvård \(pdf\)](#)

[Ta del av alla VKV:s Genväg till forskning](#)

Nypublicerade forskningsartiklar

Flera forskningsartiklar skrivna av medarbetare från VKV har publicerats under våren.

En av dessa har titeln *Somatization and experience of physical, psychological, and sexual violence among women consulting gynecological clinics: A waiting room survey* och är skriven av bland annat Carina Ilsson, medicinsk rådgivare på VKV. I artikeln undersöks sambandet mellan somatiska symtom utan tydlig medicinsk förklaring och erfarenheter av olika typer av våld. Studien omfattar kvinnor som söker gynekologisk vård och bygger på en enkätundersökning med 1 766 deltagare i Västra Götalandsregionen. Resultaten visar att erfarenheter av våld är vanliga och att olika former av våld ofta förekommer samtidigt. Studien visar också ett tydligt samband mellan hög symtombelastning och tidigare våldserfarenhet, särskilt sexuellt våld. Fynden visar hur viktigt det är att ställa frågor om våld, särskilt i mötet med patienter som söker vård för diffusa och återkommande symtom. Det kan vara avgörande för att patienten ska få rätt stöd och behandling.

En annan har titeln *Development and Feasibility Evaluation of a Swedish Screening Tool for Child Abuse and Neglect*, och är skriven av bland annat Ida Horst, utvecklingsledare på VKV. Artikeln beskriver hur det nederländska screeningverktöget SPUTOVAMO-R har översatts, anpassats och vidareutvecklats till den svenska versionen SUBFI – Screening för att Upptäcka Barn som Far Illa. SUBFI är ett strukturerat screeningverktyg för barnakutsjukvården som hjälper vårdpersonal att upptäcka barn som kan fara illa. Resultaten visar att SUBFI upplevs som ett användarvänligt och relevant verktyg som ger sjuksköterskor stöd i deras bedömningar. Det bidrar till ökad struktur, trygghet och mer jämlika bedömningar mellan olika vårdkontakter, samtidigt som det stärker det kliniska beslutsstödet och minskar risken att tecken på utsatthet missas. Studien pekar även på behovet av fortsatt implementering och forskning. För hälso- och sjukvården är detta viktigt eftersom SUBFI kan hjälpa till att tidigt upptäcka signaler, skapa mer likvärdiga bedömningar och öka tryggheten i arbetet, vilket i förlängningen kan bidra till att barn får det stöd och skydd de behöver.

[Ta del av alla VKV:s publikationer](#)

Prehospital variant av SUBFI



VKV driver just nu ett utvecklingsprojekt med syftet att ta fram en prehospital variant av SUBFI – Screening för att Upptäcka Barn som Far Illa. SUBFI är ett strukturerat screeningverktyg som från början är utvecklat för barnakutsjukvården. Utvecklingsprojektet görs i samarbete med 1177 på telefon, Sjukvårdens larmcentral i VGR samt Ambulansen i Göteborg. Målet är ett likvärdigt bedömningsverktyg för barn inom hela akutsjukvårdskedjan.

Projektet hoppas slutföras under 2027 och om ett gott resultat uppvisas kommer en breddimplementering inom regionen initieras.

Samverkan med BUP Skaraborg

Under hösten och våren 2026 har VKV samverkat med BUP Skaraborg. Detta i syfte att ge verksamheten stöd i att identifiera och handlägga patienter med erfarenheter av våld.

I nära samverkan med representanter från BUP Skaraborgs två mottagningar samt Akutensvaret och Mellanvården har en lokal rutin för hur frågor om våld skall ställas och handläggas tagits fram. Samtliga medarbetare och chefer på BUP Skaraborg fick i april en skraddarsydd utbildning om barn och ungas erfarenheter av våld samt en metodutbildning i att ställa frågor om våld på rutin.

Enligt den nya rutinen kommer alla patienter på BUP Skaraborg framåt att tillfrågas om våld med stöd i frågeformuläret FOV, då det är möjligt utifrån patientens mognad och kognitiva förutsättningar. Även deras möjliggjorda vårdnadshavare kommer att få möjlighet att besvara ett frågor om våld. Genom att identifiera erfarenhet av våld som en bidragande eller bakomliggande orsak till de symptom som patienten söker för kan adekvat behandling ges och rätt stödinsatser sättas in.

Enkel och effektiv aggressionskontroll (EEA)

I samarbete med psykolog Per Isdal, Alternativ till våld (ATV) i Norge, startade VKV år 2024 projektet "Enkel och Effektiv Aggressionskontroll (EEA)". Per Isdal har utvecklat EEA som är ett konkret, enkelt och effektivt verktyg med målet att förebygga och förändra aggressivt beteende. Syftet med projektet var att personal utbildas i, och testar, verktyget EEA med patienter med behov av bättre kontroll över aggression. Projektet EEA utvärderades under 2025 och resultatet har sammanställts i en rapport med titeln [Enkel och Effektiv Aggressionskontroll \(EEA\) - Utvärdering av ett pilotprojekt](#).



Sedan projektets avslut erbjuder VKV medarbetare i vården utbildning i verktyget EEA. Intresset är stort, vilket visar på behovet av att kunna erbjuda personer ett våldsförebyggande verktyg. Idag har 275 medarbetare från många olika vårdverksamheter genomgått utbildningen, främst från ungdomsmottagning, mottagning för unga män samt barn- och vuxenpsykiatri. Fler utbildningstillfällen planeras att erbjudas framöver, i höst genomför personal från regionens alla Mini-Mariamottagningar utbildning i EEA.

Nytt forskningsprojekt om intensivvårdssjuksköterskors erfarenheter av att vårda kvinnor utsatta för allvarligt våld i nära relationer



Hvisste du att en av fyra kvinnor som söker vård vid en klinik för förvärvade hjärnskador hade utsatts för våld i nära relationer under det senaste året? Arbetar du som sjuksköterska inom intensivsjukvård och har vårdat kvinnor som utsatts för våld av en partner eller har du misstänkt att de utsatts för våld av en partner?

Just nu pågår rekrytering till en forskningsstudie inom detta område. Vill du veta mer så kontakta VKV:s forskningsledare Karin Örmon, karin.ormon@vgreglon.se.

Självskattningsverktyg ska stärka arbetet mot våld i nära relationer

Hälso- och sjukvården och tandvården har en avgörande roll i att upptäcka och agera vid våld i nära relationer. För att stärka detta arbete har Länsstyrelsen lanserat ett [nytt självskattningsverktyg för regioner och kommuner](#).

Verktyget gör det möjligt att systematiskt granska hur väl verksamheten följer gällande föreskrifter och var det finns behov av utveckling. Genom tydliga påståenden kopplade till lagstiftning och ansvar får ni en samlad bild av styrkor, brister och prioriterade utvecklingsområden. Resultatet kan användas som underlag för dialog, gemensam samsyn och konkret förbättringsarbete.

Självskattningsverktyget är framtaget av Socialstyrelsen i samverkan med kommuner och regioner och har testats i praktiken av både vård och tandvård.

Behöver din verksamhet stöd?

VKV erbjuder vägledning, utbildning och stöd för att utveckla rutiner och arbetsätt för att bättre upptäcka och ta hand om patienter med våldserfarenhet. [Kontakta oss](#) så hjälper vi er vidare.

Läs mer om VKV på vgregion.se/valdinarrelationer

Följ oss gärna på [LinkedIn!](#)

[Information om hantering av personuppgifter inom Västra Götalandsregionen.](#)

Du kan inte svara på det här meddelandet. Kontaktpuffifter till Västra Götalandsregionen finns på www.vgregion.se om du vill komma i kontakt med oss.

[Avsluta din prenumeration](#)